СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ. — OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 52. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 5-го березня, 1937. VOL. XLV. No. 52. Jersey City, N. J., Friday, March 5, 1937. THREE CENTS

КАМПАНІЯ ЗА ЮНІОНІЗАЦІЮ ВСЬОГО СТАЛЕВОГО ПРОМИСЛУ

ПИТСБУРҐ (Па.). — Орґанізаційний Комітет Сталевих Робітників скликав тут конференцію окружних орґанізаторів сталевих робітників і на ній обговорив кампанію за орґанізування сталевих робітників.

Конференцією проводив Филип Морей. Він сказав, що ціллю юнійної кампанії буде зібрання всіх сталевих робітників в одну промислову юнію та заключення одної умови з підприємцями.

Сталевих робітників є тепер 550,000, з чого провід Орґанізаційного Комітету Сталевих Робітників признає вже 200,000. Якщо Комітетові вдасться справді його замір, то повстане юнія, що числом членів буде ще більша, ніж майнерська юнія.

УСПІХИ ПРОМИСЛОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Ґенеральна Електрична Компанія згодилася відбути дня 15-го березня конференцію з преставниками юнії „Юнайтид Електрикел енд Радіо Воркерс оф Америка", що належить до Комітету для Промислової Орґанізації.

Юнія залізничих машиністів, що належить до Американської Федерації Праці й спирається в своїй орґанізації на засаді фаху, постановила закинути цю засаду та повести кампанію за орґанізування всіх залізничих робітників на засаді промислу.

У Бостоні зібралася Ново-анґлійська Рада Комітету для Промислової Орґанізації, щоби обдумати плян кампанії за зорґанізування всіх робітників, занятих при виробі обуви, в одну промислову юнію.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ НА СВОЇМ.

КОШОКТОН (Огайо). — Вилйем Ґрін, предсідник Американської Федерації Праці, запитаний ґазетярами за опінію в справі умови між Орґанізаційним Комітетом Сталевих Робітників та великим сталевим підприємством „Карнеґі-Ілінойс", старався зменшувати значіння цеї угоди й запевняв, що Американська Федерація Праці не перестане своїх заходів зробити себе одинокою представницею робітників у їх зносинах з підприємцями.

Робітничі юнії, часописи й федеральні урядники в Вашинґтоні згідно підчеркують, що через успіх Комітету Сталевих Робітників репутація Американської Федерації Праці сильно потерпіла.

БОРОТЬБА ЗА ДИТЯЧУ ПРАЦЮ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Боротьба за резолюцію в користь поправки до американської конституції в справі дитячої праці загострюється ще більше.

Через те, що ґієрархія римо-католицької церкви вжила своїх впливів на те, щоби наперти на членів нижчої палати стейтової леґіслятури не голосувати за резолюцію, стейтовий ґубернатор Лемен рішився відкликатися через радіо до народу стейту, щоби він натиснув на своїх представників у леґіслятурі голосувати за ратифікацією конституційної поправки про дитячу працю.

Ґубернатор згодився говорити в пятницю в 6-тій годині вечором, а посли згодилися вирішити справу у вівторок. Чи прихильникам поправки вдасться її перевести, сумніваються, бо багато послів справді застаршилося натиском католицької ґієрархії.

З СЛІДСТВА ЗА ШПИГУНСТВО ПРОТИ РОБІТНИКІВ.

ВАШИНҐТОН.—Сенатському субкомітетові для розсліду шпигунства серед робітників удалося дістати від представників підприємства „Америкен Бридж Компані" признання, що це підприємство, будуючи надземну залізну автомобільну дорогу, звану „Пуласкі Скайвей", у Джерзі Ситі в 1931-шім році, видало на боротьбу проти робітничих домагань щодо підвишки заплати $269,462. Сенатор Ла Фолет обчислив при тому, що, колиб підприємство було сповнило всі домагання робітників щодо підвишки заплати, то це булоб його коштувало $51,849.

СЕНАТ ЗА СТРОГУ НЕВТРАЛЬНІСТЬ.

ВАШИНҐТОН. — Сенат ухвалив 63 голосами проти 6 резолюцію Питмена про строгу невтральність Злучених Держав на випадок війни.

На основі цього закона, американський уряд зобовязаний на випадок вибуху війни заборонити вивіз зброї, амуніції та всякого наряддя війни. Американські горожани не будуть мати права їздити кораблями, що належать до воюючих країв, торгувати з воюючими сторонами, хіба на засаді заплати готівкою, а американські кораблі не будуть мати права возити до воюючих сторін товарів, які президент Злучених Держав проголосить военною контрабандою.

ШКІЛЬНИЦТВО В СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ.

Останні статистичні дані говорять, що на просторі цілої Польщі є загалом у шкільнім році 1936/37. — 760 середніх, загально-образ. шкіл. До них ходить 200,391 учнів, у тому 114,806 хлопців і 85,585 дівчат. З цього числа на львівське, станиславівське й тернопільське воєвідство середніх загально-образуючих шкіл припадає 136. Їх відвідує назагал 39,345 учнів. На просторі цих воєвідств є 67 приватних шкіл, 4 самоуправні школи, а решта державні школи.

УКРАЇНСЬКЕ ПРИВАТНЕ КУПЕЦТВО.

Орґан Союзу українських купців і промисловців „Торговля і Промисл", переповнений вістками про зріст українського приватного купецтва на провінції й про велику орґанізаційну роботу, яка відбувається в цих колах. Напр. в Калущі існує пять українських ресторанів, кілька більших мясарень належить до українців, появляються склепи з мануфактурою, ґалянтерією, залізом і т. п. В кількох місцевостях, м. ін. в Сокалі, українські приватні купці будують спільні будівлі для приміщення крамниць. Централя у Львові йде на руку потребам молодого українського купецтва та уладила з кінцем минулого місяця бранжевий курс для купців.

ПОМЕР КАТ УКРАЇНЦІВ.

У Мадярщині помер відомий з часів війни австрійський архикнязь Фридрих, що знаний серед українців, бувших підданих австро-мадярської імперії, як князь „вішатель". В часі війни Фридрих був начальним командантом австро-мадярської армії. На наклепи жидів і поляків цей архикнязь казав арештувати українців, на яких кинено підозріння, в русофільстві й вішати без суду. Так згинуло біля 30 тисяч невинних українських людей.

„Князь-вішатель" помер у 80 році життя.

ПІДРОБИВ 600 СВІДОЦТВ СМЕРТИ.

Варшавський прокураторський уряд виготовив акт обвинувачення проти славного на варшавському бруку короля небіжчиків, Пінкерта. Пінкерт буде відповідати за фальшування свідоцтв смерти; їх видав він числом коло 600. Інші злочини на основі амнестійного закону уморені.

ПРОЄКТ ЗАЛІЗНИЧОЇ МАҐІСТРАЛІ ЛЬВІВ—ВИЛЬНО.

В міродатних кругах розглядають, як про це пише польська преса, справу будову маґістралі Львів—Вильно. Вона є в звязку з проєктом, щоб побудувати однорейкову залізницю через середину поліського воєвідства з полудня на північ, це є з Каменя Коширського до Слоніма й далі до Новоельні. Ця лінія влегчила би комунікацію між місцевостями, положеними при лінії Берестя—Барановичі, Берестя—Лунинець та сліпою лінією Ковель—Камінь Коширський.

ЗАЛІЗНИЦЯ КОРОСНО—СЯНІК—СТРИЙ—СТАНИСЛАВІВ—КОСІВ.

Преса повідомляє, що посли й сенатори з Галичини видвигають у межах 4-літнього інвестійного пляну м. і. такі речі: 1) Будову нової залізниці Львів-Варшава; 2) Будову нової залізниці здовж Підкарпаття, від Коросна через Сянік, Стрий, Станиславів до Косова; Будову ґазотягу здовж Підкарпатття; 4) Розбудову комунальних підприємств; 5) Водні мельорації, реґуляцію рік і т. п. Дуже гарні пляни, але на їх здійснення треба грошей!

РОПА ПІД КАЛУШОМ.

Фірма „Піонер", що шукає за ропою, при пробних верченнях на просторі громади Небилів, повіт Калуш, натрапила на ропу в глибині 100 м. Видатність цеї ропи обрахували від 4—7 вагонів місячно. Рід ропи є високовідсотковий.

СНІГИ ПЕРЕРИВАЮТЬ КОМУНІКАЦІЮ.

Великі сніги, сніжні завії і лявини, зриваючи з верхів гір купи каміння, попереривали в багатьох місцях в Британській Колюмбії залізницю, телеграфічну й телефонічну комунікацію.

УКРАЇНСЬКА МОЛОЧАРСЬКА КООПЕРАЦІЯ В 1935 Р.

В орґані „Маслосоюзу" — „Кооперативне молочарство", в ч. 2, за лютень ц. р., появилася стаття А. Жука, про стан українського кооперативного молочарства в 1935 році в порівнанні до 1934 р. Подані в статі дані відносяться до 106 районових молочарень, що були в 1935 р. членами РСУК, з яких виходить, що українське кооперативне молочарство зробило в 1935 р. поважний крок вперед. Пересічне число доставців молока на одну кооперативу збільшилось з 384 в 1934 р. на 450 в 1935 р. Число коров, від яких доставлялось молоко в 1935 р. обчислено на 60,345, пересічно на кооперативу 569, проти 511 в 1934 р. Зріст виносить 11.3%.

Продовж звітового 1935 р., доставлено до молочарень 64,353,150 літрів молока, пересічно на кооперативу 607,-105 літрів (в 1934 р. — 505,-529) і на одну корову 1,066 літрів (в 1934 р. — 930). З доставленого молока продано в переробленому виді 3,316,821 літрів, а з решти вироблено 2,611,144 кґ. масла. Доставцям молока виплачено 5,283,024 зл., пересічно 8.20 ґрошів за літру молока (в 1934—7.56 ґрошів).

Сума всіх торгів молочарень виносила 6,760,392 зл. і збільшилась проти попереднього року на 1,416,058 зл. або 26.5%. Зосібна за масло вторговано 6,097,227 зл., пересічно за кільограм 2.34 зл. (в 1934 р. — 2.21 зл.).

Через „Маслосоюз" продали молочарні 2,313,946 кґ. масла, більше проте попереднього року на 409,163 кґ., або 21.5%.

Видаток молока на 1 кґ. масла зменшився, таксамо зменшились кошти перерібки, що свідчить про поліпшення технічної справности молочарень.

ВІДІБРАЛИ ДЕБІТ У ПОЛЬЩІ.

Мін. внутр. справ відібрало поштовий дебіт нижче названим друкам, що мали в своому змісті ціхи проступств, передбачених у карному кодексі: „Дзеннік Людови", видаваний по польськи в Парижі; „Трибуна", видавана по польськи в Дітройті в Злучених Державах; „Болетен де Інформасіон", видаваний по польськи в Барсельоні; „Ля Вуа дез Етідіян", вид. по французьки в Парижі; „Ді Фолькс-Ілюстрірте", вид. по німецьки в Празі; „Дас Ґольдене Цайтальтер" видав. по німецьки в Берліні; „Поля Фронто", видав. по есперантськи в Валенції.

НЕВІЛЬНО ТОРГУВАТИ В НЕДІЛЮ.

На засіданні поліційної комісії в міській раді Вінніпеґу порішено загострити виконування акту про Господній день. Поліції доручено строго наглядати, щоб у неділю були закриті всі склепи, крім аптик, ресторанів і декотрих стендів, як наприклад на залізницях. Винних будуть без пардону карати.

ШКОЛА ДЛЯ НАРЕЧЕНИХ.

В місцевості Енсдорф коло Ціттав (Саксонія) відчинили першу в Німеччині „школу для наречених с.-с. (оборонний штафет)" Завданням шкіл цього типу є підготовити байбутніх членів оборонних штафет до обовязків матерей і господинь.

ФРАКИ В МОСКВІ.

Перший раз від часу революції в виставовому вікні одного з московських маґазинів появилися фраки. Та не мають вони набувців, бо ціна одного фрака, відповідно до офіційного курсу, є 1,200 зл.

МОСКОВСЬКА КНИГА ПРО ПІДКАРПАТСЬКУ РУСЬ.

Це 204-сторінкова, великого альбомного формату книга на сатиновому папері п. н. **„Подкарпатская Русь. За годы 1919-1936". Ужгородъ, 1936.** (Сборникъ редактировалѣ Комитетъ подъ председательствомъ **Д-ра Едмунда Бачинскаго.** — Сборникъ изданъ газетой „Русскій Народный Голосъ" въ Ужгородѣ. Отпечатанъ типографіей „Школьная Помощь" въ Ужгородѣ).

В книзі є кількадесять прегарних світлин з життя-буття Підк. Руси.

Книга видана, розуміється, за підмогою чехословацьких урядових кол, має чимало інтересного матеріялу. Всеж вона **неповна:** не дає матеріялу українського життя на Підкарпаттю (дає „русскій"), не характеризує мадярів, ні чехів, ні словаків, ні жидів, ні циганів на Підк. Руси. Цим ця праця, безперечно, є **одностороння.**

А вже факт, що чехословацькі власті на Підк. Руси рішили говорити разом з „русскими" про Підк. Русь „па русски" вражає кожного українця зовсім немило. Цим виявили чехословацькі власті свій задушевний **москвофілізм,** такий ворожий і небезпечний, такий неприємливий для українського народу!

ПОЛЯКИ САМІ ПРО СЕБЕ

КРАКІВ. — „Пяст", орґан „Строніцтва Людовеґо", в числі з 7-го лютого ц. р. у вступній статі, пише про новостворену польську фашистівську партію таке: „Всі знають давний „Безпартійний Бльок" (ББ), що вживав тих самих фраз про Польщу, а був орґанізацією жолобового монополю, це є для опанування „товстих" посад і державних фондів; та який в краю, який привик перед травнем до чесних рук і чесних метод в публичній господарці, ввів таку жахливу деморалізацію, що голова ББ велів підчас його розвязання спалити всі архіви орґанізації. Новий твір Коца родиться ще під гіршими ворожбами ніж колишній ББ Славека. Тамтому патронував авторитет маршалка Пілсудського, завдяки чому він міг зєднати деяку скількість ідейних людей. Сьогодні до розпорядимости нового ББ нема ніякого ідейного матеріялу. Є тільки каріеровичі, яких годі й батогом відогнати від корита. Проголошення нового ББ має ту велику добру прикмету, що швидко виявиться, якою то воно є в краю фікцією".

З УКРАЇНСЬКОГО РУХУ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

ХАРБІН. — Союз Української Молоді на своїх загальних зборах 23-го січня ц. р. змінив свою назву на „Українська Далекосхідня Січ", як також змінив свій статут. У. Д. С. станула беззастережно на ґрунті українського націоналізму, ставши націоналістичною орґанізацією, одинокою покищо на Далекому Сході. Але вже це доказує, що український націоналістичний рух є всеобіймаючий, всеукраїнський. Нашим обовязком і метою — пишуть молоді націоналісти — є поширити нашу діяльність і орґанізацію на весь Далекий Схід. До цього бракує їм головно матеріяльних засобів.

ЖИДИ МІЖ СОБОЮ.

ВАРШАВА. — На одній з варшавських вулиць кількох жидів напало на відомого жидівського сіоністичного провідника Ґрінбавма, що хвилево перебував у Варшаві й побили його. Причиною нападу було це, що Ґрінбавм виголосив гостру критику, звернену проти іншого жидівського провідника Жаботинського, а приятелі того останнього хотіли за те на Ґрінбавмі пімститись.

ТАКОЖ КАНДИДАТ НА БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ЛІДЕРА.

МОСКВА. — Тут стався злочин, який в культурнім краю потряс би совістю усіх людей: пятнятцятьлітній хлопець Володимир Лінтін, замордував ножем свою рідну матір, коли вона приловила його в моменті, як він хотів викрасти її гроші. Молодий бандит є плодом своєрідних большевицьких відносин. Поставлений перед суд він сказав, що хотів утікати до Америки, бо як вичитав в совєтських ґазетах, „там живуть судді, поліція і ґенґстери у великій згоді".

РОЗПУСТА БУДЕ УВАЖАТИСЬ В НІМЕЧЧИНІ ЗЛОЧИНОМ.

БЕРЛІН. — Розпуста буде уважатися в Німеччині злочином, за який державний прокуратор буде потягати до відповідальности обі сторони і карати довголітною тюрмою. Таким злочином буде вважатись подружу зраду.

СОВЄТИ У МІЛІТАРИЗМІ НАСЛІДУЮТЬ ФАШИСТІВ.

МОСКВА. — Комісаріят внутрішніх справ оголосив програму суспільного виховання для дітей. На основі цеї програми 200,000 дітей дістануть вишкіл у стрілянню, 700,000 дітей в протиґазовій обороні, 150,000 будуть вишколені в будові літаків. Для них вже приготовляються спеціяльні школи й інструктори.

ПОПУЛЯРНІСТЬ „НАРОДНЬОГО ФРОНТУ" ЗНИКАЄ.

ПАРИЖ. — До якої міри популярність французького „народнього фронту" змаліла вказують останні „радієві вибори". Радіо у Франції є державним монополем. Через нього ріжні політики можуть виголошувати політичні промови, але слухачі час від часу голосують почтовими картками, яких промовців вони собі бажають. На днях відбулися такі вибори і показалося, що на девять округів тільки один голосував за лівим бесідником, себто представником „народнього фронту". Тепер уряд цього „народнього фронту", що уважає себе „демократичним заборолом проти фашизму" придумує закон, щоб знести політичну пропаґанду через радіо, а радіо заповняти більше музикою . . .

РУМУНІЯ „ЧИСТИТЬ" СВОЇХ СТУДЕНТІВ.

БУКАРЕШТ. — Тому, що румунські студенти взялися в застрашаючий спосіб творити між собою нелеґальні, а навіть терористичні орґанізації, румунська влада замкнула на якийсь час усі вищі школи і студентські доми, а студентів розігнала домів. Тепер по всіх студентських домах відбуваються ревізії і арешти.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДОВКОЛА ДИТЯЧОЇ ПРАЦІ

Іде завзята боротьба, яка обертається біля питання дитячої праці. Питання це не нове. А набрало воно особливої ваги підчас депресії, коли виявилося, що в тім самім часі, коли яких 15 міліонів спосібних до праці людей не мало праці, многі підприємства затруднювали таки дітей, яким платили за працю від 3 до 5 долярів тижнево. Такі річи ділялися не тільки в полудневих стейтах, але й в — Пенсилвенії. І з таких і інших не менше важних причин відновлено тепер кампанію за заборону вживання дітей до фабричної праці. Прихильники такої заборони, прийшли до переконання, що хоч деякі стейти вже таку заборону завели, то сама акція може бути вдатною топерва тоді, коли таку заборону ухвалить конґрес, бо тоді вона буде обовязуючою для усіх стейтів. Річ ясна, що це моглоб статися тільки тоді, колиб передше була ухвалена поправка до конституції, якою булоб надане конґресові право видавати закони про обмеження вживання дітей до фабричної праці.

Як знаємо, за таку поправку, а тимсамим і за заборону вживати дітей до фабричної праці, заявився президент Рузвелт, і це він тепер наглить, щоб ця справа була чимскорше покінчена. За таку заборону, видану шляхом ухвали конґресу, заявилися ріжні гуманітарні установи та велике число визначних суспільних діячів. Таку зміну горячо обстоює між іншим Френсис Перкинс, секретарка праці, за ню є теж Ля Ґвардія, мейор міста Ню Йорку. Подавляюча більшість американських часописів теж заявляється за заборону. Але з другого боку є теж і поважне число противників, які виходять головно з того заключення, що така заборона шляхом законодавства нарушує авторитет родичів, які одинокі мають право до дитини. Так думають наприклад представники деяких фармерських орґанізацій. Але так думають теж і представники римо-католицької гієрархії. Між іншим так думає така впливова особа, як кардинал Гейз, що у своїм останнім листі, вправді признає приклонникам реформи якнайідейніші мотиви, але взиває католиків повести акцію проти поправки конституції, себто признання конґресові права видавати закони щодо вживання дітей до фабричної праці. Кардинал Гейз теж добачує в тім лихо, бо це на його думку нарушує авторитет батьків.

Якжеж поставитися до цеї справи? На нашу думку в такий спосіб, як це роблять культурні американці й культурні американські часописи. Себто признати, що кардинал Гейз теж поступає в щирім переконанню, що його погляд слушний. Отже треба погодитися з тим, що він має право мати свою думку, її прилюдно висказувати і обороняти та зєднувати собі тим прихильників. Але це справа світська, а не релігійна. Тому навіть католики можуть тут цілком спокійно піти — за президентом Рузвелтом.

ПРО НАШИХ „СУСІДІВ" — МАДЯРІВ

(Надіслане для „Свободи").

Мадяри належать до найбільших ворогів словянства. Та взагалі — нещаслива була доля всіх тих народів, що належали до їх держави і мусіли жити під їх обухом. Вони винародовлювали їх в безоглядний спосіб, а вже наші браття закарпатські українці найбільше відчули, на своїй шкірі, що значить мадярський утиск.

Угорщина (Мадярщина) лежить на полудне від Карпат і межує тепер з Закарпатською Україною. До р. 1920 — коли то і та остання до неї належала, мала Угорщина **280,870** квадратових кільометрів обшару а **18 і пів** мілюнів людности. Була в тім половина самих мадярів — а решта хорвати, словаки, українці, румуни та німці. — Властива Угорщина — це була колишня римська провінція Панонія.

Мадяри це фінське племя, що прийшло з початком 9-го віку зі своїх первісних земель за Уралом над Дін, у сусідство Хазарів, та під натиском Печенігів перейшло спершу коло 860 р. над долішній Дунай, а опісля 896 р. через семигородські провали на теперішню Угорщину, яку відвоювали поволі від словян. Вони стояли тоді під проводом свого князя Арпада і нищили нападами сусідні землі. Король їх Степан, що панував від 997 до 10381 р. впровадив християнство, защо його потім признано святим. Він стояв навіть у зносинах з нашим Володимиром Великим. При кінці XI. віку заняли Угри Хорватію, Слявонію і Дальматію. Угорські королі пробували заняти також Галичину (в 1099, 1189, 1205—30 роках) та отримали були навіть титул королів Галичини і Володимирії (Льодомерії). Та обставина остільки важна, що коли в 1772 році прийшло до першого поділу Польщі, то австрійська архикняжна (німецька цісарева) а угорська королева Марія Тереса, оперла власне на тій обставині своє право до Галичини і „Льодомерії". Хоч властивої Володимирії (Волинщини) і не дістала, то всеж таки той титул лишився при цісарах Австрії аж до самого розбору Австрії в 1918 р.

Коли у бою з Турками під Могачем 1526 р. поляг угорський король Людовик — то частину Угорщини взяли Габсбурґи, а решту Турки.

У Карловицькому мирі 1699 р. перейшла ціла Угорщина під владу Габсбурґів (Австріяків), котрі вели у ній централізаційну, ґерманізаційну політику. Але та політика мала це до себе, що всеж таки немадярські народности могли яко тако розвиватися. — На тім користали і „підкарпатські Русини", особливо коли з кінцим 18-го століття основано у Відні **греко-католицький семинар „Барбареум",** з котрого користали і галицькі і угорські українці. Надто і в **Пряшеві** існував р. кат. духовний семинар і ще донедавна жили в Галичині священики, котрі там кінчили свої духовні студії.

Користаючи з „весни народів", то є з европейської революції в 1848 році старалися мадяри цілком відорвати Угорщину від Австрії і основати свою самостійну державу. Але та держава мала опиратись не на етноґрафічній підставі — отже не мала обіймати лише ті комітати, що були замешкані мадярами — але на історичній; отже до неї мали належати і всі національні меншости.

Австрія знаходилася тоді в дуже тяжкій ситуації і допер ва поміч російського царя Миколи I-го вибавила її з неї. А причина для котрої Микола I. вмішався в ту авантуру була ось яка:

До явного повстання мадярів проти Австрії дійшло в р. 1849 під проводом славного мадярського патріота Кошута. Поляки, котрим повстання проти Австрії не повелось, ані в 1846, ані в 1848 році, користали з цеї нагоди, щоб основати при мадярській армії польський леґіон. Вони числили на це, що Мадярщина, вибившися на волю, стане потім до помочі і Польщі в її визвольних змаганнях. Леґіон і справді заложено (числив не більше як 4,000 учасників), а польські ґенерали станули навіть на чолі мадярської армії.

Такий оборот справи дуже неподобався цареві Миколі I-му, котрий знав добре до чого довела би побіда мадярів при допомозі поляків. І тому на просьбу Австрії радо зголдився на збройну інтервенцію.

В рядах австрійського війська боролись очевидно і наші українські полки. Не диво отже, що про ту війну повстала і в нашім народі пісня, з котрої напроваджую такі дві строфи:

Пише цісар лист дрібненький
Темненької ночи:
Ти Москалю, білий царю
Стань мні до помочи.
А цей йому відписує,
Що я піти — піду,
Нема мені Венґра бити
З рана до обіду.

І справді — на протязі трьох місяців московське військо під проводом ґенерала Пашкевича того самого, що в р. 1831 здобув збунтовану Варшаву — зліквідувало ціле мадярське повстання. Кошут з головними провідниками руху і з польськими ґенералами утік до Туреччини, а армія мадярська разом зі своїми командантами піддалася з початком серпня 1849 під Вільляґошом. Москалі видали тих командантів австріякам, а ті їх всіх повісили. В музею Каролія в Будапешті можна всіх їх бачити на однім образі на шибеницях.

Згинув тоді й найбільший „співак свободи" зтих часів, мадярський поет Петефі, що був з роду словак і звався Петровіч. Згиб він у одній битві з москалями в Семигороді і тіла його не можна було вже потім віднайти.

Очевидна річ, що по тім розбиттю мадярських плянів запанувала в Угорщині австрійська реакція, з котрої старалися користати поярмлені мадярами інші національности — отже між ними і закарпатські „русини". Між ними вибився на верх **Адольф Добрянський,** котрий зістав там навіть високим урядовцем. Йому однак заімпонувала велич московського війська і він стався горячим москвофілом. В р. 1864 заложив він **„Общество Василія",** а в р. 1867 часопис **„Світ",** очевидно виданий в русофільськім дусі.

А треба знати, що вид цього московського війська, а зокрема славних московських козаків, викликав і в Галичині між нашою інтеліґенцією велику симпатію до московщини, що й стало основою цілого **кацапського напрямку** на довгі роки.

Та Австрії не дуже добре поводилося: в р. 1866 замішалася вона непотрібно у війну з Прусами, а прусаки побили її на голову під Кеніґрецом (Садовою). І не диво: прусаки мали уже кріси, набивані ззаду готовими патронами, а австріяки стріляли ще з крісів, набиваних зпереду при помочі лядштоків.

Те тяжке положення використали мадяри і заключили з Австрією договір: Угорщина стала майже самостійною державою і всі меншости на її території — отже і наших **русна**ків кинено мадярам у їх ненаситну пельку. Мадяри дістали ще свою власну „армію" з мадярською командою, а ці мадярські полки — далися нам в Галичині добре в знаки підчас світової війни. (Сотки невинно повішених, а в Перемишлі 1914 року 42-х мужів, жінок і дітей порубаних гузарами на вулиці!)

(Кінець буде).

СТАЛІНСЬКИЙ „РАЙ"

До Стокгольму повернулася з СССР шведська робітнича делеґація, що їздила до Москви в цілях обзнайомлення з положенням советського робітництва. Вона оголосила в пресі інформації про рівень зарібної платні й цін на товари в СССР. Ці інформації проречисто свідчать про життя трудящих в сталінському „раю", що його так вихваляють перед легковірними людьми ріжні закордонні аґенти Москви.

Читачам цікаво буде довідатися, як оплачується працю в советському Союзі — цій країні „пролетарської рівности"... Для прикладу, шведи подають завод імени Кагановича в Москві. Розмір місячної платні там представляється наступно: директор заводу — 3,000 рублів, інжинір — 1,500 рублів, технік — 600 рублів, некваліфікований робітник 150 рублів (!)

Чи не тесаме бачамо й в капіталистичних країнах?!

А ще цікавіше довідатися, щож може купити советський робітник за ці 150 рублів (це приблизно рівнятиметься 30 амер. долярам)? Щоб мати про це уяву, шведська делеґація подає відомости про рівень цін на ріжні товари в СССР. Обрахунок подається в американських долярах:

Мужеський плащ — 85—200, жіночий плащ — 60—130, мужеський одяг — 65—150, черевики — 15—25, жіночі боти — 30—40, кільо хліба — 25 центів, кільо марґарини — $3, кільо шинки — $5, кільо масла — $4, кільо риби — $2, кільо ковбаси — $5, кільо кави — $10, літра молока — 25 центів

Читачі можуть зробити порівнання між своїм заробітком і советських робітників і обрахувати, скільки в першому й в другому випадку можна місячно купити тих чи інших товарів. Щойно тоді в усій своїй правді стане перед ними образ „веселого, щасливого" життя в советському Союзі в порівнанні з країнами Европи й Америки...

Зрештою, так порівнання роблять у свому справозданні й представники шведської делеґації. Вони беруть під увагу шведського й советського робітника, обраховуючи їх місячну платню на пересічну ціну товарів в СССР і Швеції, і теоретично приймаючи, що той й другий робітник купують тільки якийсь один рід товару на всю свою зарібну плату:

	Совет. робітник.	швед. роб.
Одягів	1/2	2
Плащів	1/3	1
Черевиків	2 пари	8 пар
Масла	8 клґ.	60 клґ.
Шинки	8 клґ.	75 клґ.
Хліба	120 клґ.	375 клґ.
Молока	120 літрів	680 літ.

Красномовні цифри життя в країні „соціялізму" — що?!

Шведам вдалося також дістати ближчі інформації й відносно праць, що згідно з соціялістичною пятирічкою провадилися для спорудження водного каналу коло Ленінграду. Довжина каналу винесла 226 кільометрів. Для цього завдання советська влада скупчила 150,000 робітників. Праці переводилися по 12—14 годин денно при температурі 30—40 ступнів морозу. По закінченні каналу (що тривало півтора року) 60,000 робітників залишилися цілковитими калікками, решта виснажена настільки, що довший час буде непрацездатною.

Як свідчать шведи, більшість робітників для копання каналів була зігнана з... **„півдня Росії".** Значить — це були **українці!**

М. Орґанський.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія від. 168, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори, відбудуться в неділю, 7-го березня о годині 3-тій пополудні, в салі У. Н. Дому під ч. 760 Стейт вул. Просимо всіх довгуючих прийти на збори і вирівнати свою залеглість, бо впротивнім разі будуть суспендовані. — Гр. Дячишин, предс.; Ілько Лабуза кас.; М. Пощин, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 290, повідомляє членів й членкинь, що місячні збори відбудуться в неділю, 7-го березня, точно в год. 2-гій пополудні, в галі церковній. Обовязком кожного члена прибут на ці збори. На цих зборах буде вибір делеґата на конвенцію У. Н. Союзу і інші справи до полагодження. Тож старайтесь прийти на збори всі як оден. — Й. Гінда, предс.; Ст. Ярощак, кас.; Іван Лукашкевич, секретар.

БРУКЛИН, Н. Й. Запом. Тов. Богдана Хмельницького, під покр. Пресв. Тройці, від. 158, повідомляє членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 6-го березня в годині 7.30 ввечір. Кождий член повинен прийти на ці збори, взяти голов в ріжних справах, як також вирівнати вкладки і інші розмети. Приєднуймо нових членів як до Тов. так і до Союза, бо тільки в тім наша сила. Член, котрий не прийде на збори, буде караний після статута. — Ю. Павчак, предс.; Дм. Сенюта рек. секр.

М. О. Лейкін.

ПІД ЕСПАНСЬКИМ НЕБОМ

Гумористина повість.

(8)

VII.

Після другого дзвінка сивий чернець розпрощався з товаришами. Вони цілували його насамперед у лице, потім у рамя, і чернець всів до переділу Іванових. Був у рясі, на якій мав плащ світського крою, а через рамя перекинув шовкову ковдру в сині, червоні та жовті смуги. Послугач поуставляв на полиці куферок і кіш із пляшками.

— Будемо мати товариша подорожі, — відізвався до жінки Іванів.

— Га! Може то і краще, коли тут так небезпечно, як ти згадував... Якось приємніше, що не будемо самі.

— Це ще питання, чи не краще, щоб ми їхали без товариша.

Чому?

— Як ти можеш бути певний, що цей чернець то не переодягнений опришок?

— Ей, змилосердися! Ти завзявся мене лякати! Не зможу заснути.

— Я також не думаю спати. Хтож то спав би в таких обставинах! — говорив Іванів. — Приглянься, яке всміхнене лице має цей чернець, а в душі певно укладає найстрашніші пляни.

— Ой, Миколо чого мене так лякаєш?

Як уже поїзд рушав, чернець махав хусткою з вікна ваґону та прощав товаришів, а вони кликали:

— Буенас нохес, падре!

— Буенас нохес... — відповів чернець і перехрестився.

Ґлафіра Семенівна перехрестилася також і пошепки сказала до чоловіка:

— Він перехрестився, то видно не опришок.

— Е, дурниці! — відповів їй чоловік. — Коли опришок переодягається за черця, то самособою хреститься, щоб не викликати підозріння.

Чернець розсівся напроти Іванових, зняв ширококрисий капелюх із голови, добув із куферка требник у чорній оправі із золотим хрестом, а з кишені величезну хустку до носа та срібну табакирку. Витер ніс і зажив табаки, а потім ввічливо всміхаючись до Іванова, почастував його табакою та сказав з російська:

— Прошу господине.

— Якто? Ви вмієте по російськи? — здивувалися Іванови.

— Маленько говорю... — відповів чернець і став надумуватися над дальшим реченням, а за хвилину, вказуючи на себе пальцем, додав:

— Я був професор від славянської мови...

— Справді?

— Я знавець славянські мови. Прошу табаку... — сказав, подаючи знову Івановому табакирку. Іванів зажив і став пчихати.

— Будь здоров! — озвався чернець; сховав табакирку та спитався Іванова:

— Руський чоловік, словак, серб, хорват?

— Ми росіяни.

— Велика Росія о (чи) Малоросія?

Черцеві приходилося тяжко говорити, він перекручував слова, наголошував зле, час від часу помагав собі еспанськими словами.

— Ми з Великоросії — відповів Іванів.

— Москова о Петерсборго.

— З Петербурга, з Петербурга.

Чернець вказав знову на себе та говорив:

— Я був професор на Саляманка... Славіст... Саляманка...

— Так... так... Дуже приємна стріча... — відізвалася Ґлафіра Семенівна. — А ми боялися... Не гнівайтеся... Ми взяли вас за кого іншого, не за духовника...

Чернець видно не розумів, бо відповів:

— Я славіст... Мова російська... чеська... хорватська... мова болгарська... сербська... Всі разом... — сказав і зробив знак, що мав означати, що всі ті мови помішалися йому в голові.

— Ми дуже раді з такої щасливої стрічі! — впевняла Ґлафіра Семенівна. — Ми не сподівалися стрінути в Еспанії когось, а до того духовника, з котрим можна буде розмовляти в нашій мові.

— Я в Русія не був... — говорив чернець.

— Спитаюся його про опришків — відізвалася Ґлафіра Семенівна до чоловіка.

— Дайжеж спокій! — відповів їй тихцем Іванів.

— Чому? Я хотілаб знати, чому знами ідуть жандарми. — Чи то правда, що на тутешніх залізницях небезпечно, що є опришки, які нападають і ограблюють? — спиталася черця, а слово „розбійники" повторювала йому кілька разів.

Чернець нічого не розумів, бо він лише теоретично знав славянські мови, а ніякою з них не говорив.

— Він стільки видно вміє по нашому, що я по еспански, — запримітив Іванів. — Я також міг би бути таким професором, як він!...

— Я дуже вдоволена з того, що він мало розуміє, бо не зрозумів, як ми підозрівали його, що може бути опришком, переодягненим за черця.

— Я вміти читати російські книжки... Говорити знаю маленько... — говорив чернець і розкладав руками, а зараз додав: — Ортодокс, православ...

— Так, так. Ми православні — відповіла йому Ґлафіра Семенівна. Вона конче хотіла випитати черця про опришків і знову стала пояснювати йому: — Опришок — бріґан по французьки. Ву парле франсез? Бріґан... З нами ідуть жандарми, то певно тут мусять бути опришки?

— А! А! Сі!... Де бріґан... Як се поведа?... Оп-ри... — слябізував чернець.

— О-при-шок.. — повторила йому ще раз поволеньки й виразно Ґлафіра Семенівна та спитала його знову:

— Я хочу знати, чи тут є опришки? Іль і а ісі де бріґан?

— Є, є опришка... — озвався чернець, а за хвилину знову говорив: — Не є... Був опришка, ме а презен не є... Ми їхати з жандарми...

— Ось, ось... Про це нам іде, що хочемо знати, чому з нами ідуть жандарми — вмішався у розмову Іванів. — Бачиш, — говорив до жінки — то я не помилявся, коли впевняв, що в горах не тяжко за опришків. Говорили мені в Біяріц, що подорож до Мадриду зовсім не є безпечна.

(Дальше буде).

ПОВІДОМЛЕННЯ.

В справі Пропамятної Книги У. Н. Союзу подаємо до відома членства, що на засіданні головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу з 17-го лютого 1936 року рішено таке:

Пропамятна Книга коштуватиме $5.00 за один примірник. Коли мова про членів У. Н. Союзу, то вони обовязані покрити тільки кошти висилки Книги та видатки, получені зі спеціяльною оправою цеї Книги. Ці кошти виноситимуть $1.00.

Член У. Н. Союзу може замовити ТІЛЬКИ ОДНУ КНИГУ ПО ЦІНІ $1.00. Те замовлення має наступити ЧЕРЕЗ ВІДДІЛ, до котрого дотичний член належить.

Тому відділи повинні виготовити списи тих членів, що бажають замовити цю Пропамятну Книгу, сколектувати від кожного належитість у сумі $1.00 та прислати замовлення разом з належитістю до адміністрації „Свободи". Замовлення треба надсилати впродовж наступних ТРЬОХ МІСЯЦІВ, а саме, березня, квітня і травня.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ У. Н. СОЮЗУ.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НАЙВАЖНІША СПРАВА.

Великі ґазети, що мають по кількадесять сторінок у кожнім числі, завели в себе для вигоди читачів індекс новинок, себто покажчик, що подає, які новинки є в даному числі й на котрій стороні.

Новинки в такім індексі є погруповані. Наприклад, у нюйорських ґазетах йдуть новинки з Ню Йорку, потім „метрополітальної округи", далі новинки з Олбані, столиці стейту, далі з Вашінґтону, потім загальні з краю, наконець з заграниці.

До того з усіх тих новинок ґазета часто висуває на перший плян ту ґрупу новинок, що в даний день представляють найбільше інтересу. Такими справами були, наприклад, у ріжні часи: повінь ріки Огайо, боротьба за реформу найвищого суду, еспанська ситуація.

Оноді на першому місці була група новинок під заголовком „Робітнича ситуація". В групі було десять новинок. Явище замітне тим, що робітнича ситуація стала першим питанням у новинках ґазети, що вважається наскрізь ґазетою капіталістичною.

ВЕСЕЛА КНИЖКА ПРО РОСІЮ.

Американський накладець Гарпер намовив письменницю Е. М. Делафілд вибратися в Росію й написати нову книжку про Росію.

Говорила йому авторка, що книжок про Росію вже є досить і що вона ледво чи зможе написати щось нового. Накладець казав їй писати про Росію так, як ще ніхто не писав: весело!

Письменниці подобалася думка, вона поїхала в Росію, подорожувала, записувала, успішно перекралася через границю з своїм писанням і тепер це писання появилося книжкою під наголовком „Я відвідую совети".

І кажуть критики, що авторка видимо старається всіми силами писати весело, але книжка веселою не є.

І чи може в тому бути щось дивного? Міг накладець сказати теж: іди на цвинтар і напиши потім щось веселого.

ЛЮДИ БЕЗ ГУМОРУ.

Каже авторка, що не можна стати упередженим за советами, коли бачиться стільки прихильників советів, зовсім позбавлених гумору, пристойности й уяви.

Та тут вона подала погляд англо-саксонської раси, в котрій людина „без сенсу гумору" це звихнена одиниця.

У большевиків видно інакше. В них той святий, що не сміється.

ЖИТТЯ НА СЕЛІ.

Делафілд описує кооперативну фарму, ведену групою комуністів з Сіетела, в котрій вона могла видно могла добре розмовитися.

Її опис зводиться до такого образу: люди були спокійні й настроєві; працювали тяжко; умовини здоровля примітивні; зодягалися зле; ніхто не мав при собі й копійки гроша; момолодь не признавала ніяких обмежень для полового життя; ніхто не мав ніякого маєтку.

Чи варта було для цього робити революцію?

ПОПРАВА ЧИ ПОГІРШЕННЯ?

З подібних обсервацій авторка робить висновок, що „російський комунізм на загал видай є кращий від російського імперіялізму" (вона певно хотіла сказати: царату).

Критики кажуть, що її книжка є доказом, що вона до цього лишень додумалась, але цього не перечула.

Хто має слушність? Чи авторка? Чи її критики? І хто має цю справу вирішувати? Чи не можна би за це спитати тих, що жили під російським царатом, а тепер живуть під російським комунізмом?

Чи може їх ніхто не повинен питатися, як ніхто не питається щупака, чи його смажити чи варити?

ЛЮДИ БЕЗ УЯВИ

Коли письменниця Делафілд підчеркнула брак уяви в людей під советами як поважну недостачу умового складу, то в цьому вона годилася з Атлі, провідником послів з Партії Праці в британськім парляменті, котрий недавно тому сказав підчас своєї промови в Парижі:

„Реакція проти демократії пішла з того, що демократія не вспіла завести по війні мира. Мир робили люди з передавненими умами. Вони не були здібні уявити собі проблем новочасного світу".

Що він собі уявляє?

„Засади фашизму, націзму й комунізму є в суті нетерпимі: Не терплять противних думок і не терплять індивідуальности. Через те вони є противні людській натурі й остаточно мусять упасти". Однаке, каже він, заким вони впадуть, вони мусять захопити всі народи.

Що творці мира по світовій війні не мали уяви, це вже звісно майже 20 літ по заключенню цього мира. Що покажеться про теперішні засоби полагоджування міждержавних справ за наступних 20 літ?

20 ЛІТ ТОМУ.

Багато писалося останніми роками про останнього німецького цісаря Вільгельма Другого, але всі майже книжки годилися в тому, що він заважив дуже багато на подіях свого часу, але він був людина нервова, непогамована, еґоїстичний самохвалько, повний почуття нижчости. Його вплив на розвій подій був кругом шкідливий: нашкодив багато світові, але ще більше власному народові.

Це все звісно нині, 18 літ по його відреченню від німецького престола.

Що скаже історія за дальших 18 літ за тих, що нині займають місце Вільгельма?

ЖИТТЯ Й ДОСВІД.

Коли історики панування цісаря Вільгельма Другого осуджують шкідливий його вплив, то з того ще не виходить, що вони його винують особисто за його прикмети. Вони закидують, що його вплив був шкідливий, але вони бачать, що при своїй вдачі він іншого виходу не мав. Він поступав зле, але звичайно старався поступати добре. За свое поступовання часто винуватий не був він, а його виховання.

Е. Ф. Бенсон, що написав найновішу книжку про Вільгельма, оповідає, наприклад, як його дідо, цісар Вільгельм Перший, та канцлер Бісмарк, хотячи навчити молодого Вільгельма дипльоматії, післали його на службу до пруского міністерства заграничних справ. Як будучий цісар на цій службі наробив дурниць, то його батько й мати, що й давніше противилися такій службі сина, домагалися відкликання Вільгельма з дипльоматичної служби. Покликувалися при тому на брак досвіду у Вільгельма.

Дивно, що за льогіка в цих людей! — писав до своїх приятелів будучий цісар Вільгельм. — Покликуються на мій брак досвіду на те, щоби мене не допустити набрати досвіду!

Такий самий арґумент інколи піднесять чужі правителі проти поневолених народів або свої правителі проти народу з малим досвідом у демократичній самоуправі: мовляв, яким правом ви берется правити собою, коли ви не маєте досвіду?

Та якже тут набратися досвіду в власному правлінню, як не управляючи самим собою?

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАГНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

СКІЛЬКИ ЛЮДЕЙ НА СВІТІ.

Із останніх статистичних обрахунків Ліґи Націй довідуємося, що поверхня землі має 132,400,000 кв. миль, а на ній тепер живе 2,077 міліонів людей. Значить, на одну квадратну милю припадає 15 осіб.

—Знаєш, я бачив в місті скрипака без рук!

—Це ще не є ніякий дивогляд. Бо ось у нашій церкві співає дяк, що зовсім не має голосу!

НА ПАМЯТНИК БУДИТЕЛЕВІ ГАЛИЦЬКОЇ УКРАЇНИ.

(У столітні роковини появи „Русалки Дністрової").

Тому рік за почином Владики започатковано збірку на памятник Маркіяна Шашкевича. Започатковано збірку в тій надії, що вона буде скінчена в 1937 р., себто, що в тім році, у якім минає 100 років від появи Шашкевичової „Русалки Дністрової", буде вже здвигнений прекрасний памятник, виконаний нашим славним мистцем Олександром Архипенком. А це значить, що тим самим буде достойно відсвяткована американськими українцями та історична хвиля, коли то перший раз на Галицькій Україні ввійшла в нашу літературу — українська народня мова.

Є вигляди, що ми доконаємо цього культурного й національного діла, на яке нам треба $3,000. Бо до осягнення цілі бракує вже всього $1,454.12. Для кожного з нас зокрема це поважна сума. Але для української іміграції в Злучених Державах — це дрібниця. Та на цю дрібницю нетерпеливо жде Комітет Будови Памятника Маркіяна Шашкевича. Ми дістали такі добрі умови від нашого мистця п. Олександра Архипенка, що були б великим промахом зволікати з докінченням цього великого діла. Нам треба мати якнайскорше решту потрібної суми, а в короткому часі, ще цього року, буде здвигнений величавий памятник мистецтва, яким зможе погордитися ціла Американська Україна.

Треба ще маленького напруження і жертв, а матимемо між собою памятник, поставлений великому народньому діячеві — Піонірові Галицької Землі.

Віримо, що діло буде скінчене, бо жертви напливають. До проголошених вже жертводавців додамо тих, що зложили в січні, а ними є: д-р Л. Мишуга $25, Роман Слободян $10, по $5: М. Мурашко, Д. Галичин, Жіночий Демократичний Клюб в Джерзі Сіти, Н. Дж., Друга сотня Чорноморської Січи в Джерзі Сіти, Н. Дж., а Марійка Боднар $1.

Нашу віру, що діло буде скоро виконане, підкріпляв в лютім місто Ню Йорк, що в одним місяці зложило на руки о. Ф. Тарнавського $226, і цею щедрою жертвою збілизило нас значно до нашої цілі.

Гляньте на звіт за лютий і розсудіть, чи наша віра в життездатність української іміграції в Америці не є оправдана:

В лютім жертвували: Апостольство Молитви, Ню Йорк $200, о. Іван Кутський $50, о. Антін Лотович (поновно) $25, г. М. Савчак, Ню Йорк $20, о. Максим Кінаш $20, Відділ Провидіння, Шікаґо, Ілл. $5, Комітет свята О. Басарабової, Джерзі Сіти $5, п. Марія Кінаш (поновно) $2, п. Иосифа Гарасимчук $1, п. Ф. Стрілець $1. — Разом прийшло в лютім $329. — В касі Комітету Будови Памятника Маркіяна Шашкевича з кінцем лютого 1937 р. є $1,545.88. — Розходів не було ніяких.

За Комітет:

о. Лев Чапельський,
Glenbrook Road, Stamford, Conn.

ЧОМУ ПЕС ЛИЖЕ РАНИ.

Можна нераз бачити, як пес, або й інші звірі, лижуть рани. Професор Еольд із тібінґенського університету зробив дослід, на основі якого доказав, що слина спиняє розвиток бацилів. Значить, пси й інші звірі, лизанням не тільки очищують рани від бруду, а й убивають бацилі.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Клопіт

Молоде подружжя сидить разом у гостинниці при столику. Нараз переходить попри них якась елеґантна молода жінка, всміхається і кидає оком на чоловіка.

— Хтож це, ця пані? — питається жінка.

— Ах, серденько — борониться чоловік — я вже й так матиму досить прикрощів, як мусітиму вияснити їй, хто ти!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

З ювилею на Рідну Школу.

З нагоди „срібного весілля", яке цього року обходили громадяни Анна і Павло Підлісні, їх приятелі справили їм приємну несподіванку, а саме забаву, на яку зійшлося сімнацять родин, та кілька поодиноких осіб. При вечері гості висказували свої желання, та складали подарунки для ювилятів. Гром К. Січевський забрав при цій нагоді слово і заявив, що ювилят був примірним українським громадянином, що цікавився українськими справами і через три роки сам провадив українську діточу школу. И тому саме, що ювилят все цікавився навчанням наших малих дітей, бесідник попросив приявних зложити якийсь дар на Рідну Школу в старім краю. Переведено збірку, яка дала суму $13.60. Гроші переслано через Обєднання на призначену ціль. Зложили: по $1: К. Сіевський, Н. Іванишин, Л. Кучер, І. Городицький, И. Гарасим; по 50 ц.: І. Шевчук, І. Іваськевич, И. Дичка, М. Савчин. Дрібними $1.60. Шан. ювиляти Підлісні $5.

Гість.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ. (124)



Коли Тарзан відзискав притомність, він побачив, що він окружений карликуватими дикунами. Деякі з них сиділи на ньому. Тарзан стрясся і дикунчики порозлітались немов качани. Але він далі побачив, що його руки і ноги звязані шнурами, які не подавалися навіть під його силою. Шкода було далі пручатися і наражуватися на „успокоєння" з боку дикунів.

Він поклався знову спокійно на землю. Тепер дикуни обступили його кругом і почали радити. Хибою всіх дикунів було те, що вони любили багато радитись. Вони дискутували дану річ аж до обридження і закінчували наради не тоді коли осягали якийсь розумний висід, тільки тоді, коли їм вже це набридало.

Ці дикунські наради нераз позволяли Тарзанові висмикатися з їх рук і їм під ніс тицяти дулю. Цей раз вони теж радили й хоч рішили його вбити, проте виконання цеї ухвали, як щастя для Тарзана, відкладали. Високо на дереві сиділа Нкіма і з жалю за Тарзаном дряпала собі груди. Їй невимовно було жаль за Тарзаном, хоч фактично вона оплакувала не таку долю Тарзана як свою власну.

В Тарзані вона мала вірного приятеля, який нераз вратував її від небезпеки. Біля нього вона почувалася дуже безпечна і щаслива. Тепер те щастя мало для неї пропасти. Як тут не плакати і не розпачати? Тимчасом дикуни втаскували велике і звязане тіло Тарзана до колиби. Вони виглядали немов мураві, що втаскують доджанку в дірку муравлища.